

יסודות בעבודת השם

הג השבועות - א'
"זהייתם לי סגולה"

קונטרס
"יסודות בעבודת ה'"
חג השבועות - א'

משיעורי הרה"ג
ר' אהרן רובינפלד
שליט"א
בעהמ"ח ספרי
"תורת הקנינים"
"תורת המצוה"
ערב שבועות תשע"ד
יצא לאור:
ערב שבועות תשע"ה

לכל ענייני הקונטרס

להתקשר - באר"י:

058-3202693

ניו יארק:

845-239-7108

לאנדאן:

07930-196425

אנטווערפן:

0485-683303

או באימיל:

yesoidos@gmail.com

עימוד:

(+972-)054-8531131

זמן מתן תורתנו ”והייתם לי סגולה”

תוכן המאמר:

- א. רצון והשתוקקות לקבל התורה א
- ב. מהי ההתעוררות הרצויה בימים אלו, אהבה או יראה ד
- ג. קבלת עול מלכות שמים ביום זה משפיעה על כל השנה ח
- ד. קבלת התורה – שכל הנהגת הבריאה תלויה במעשי בני” יב
- ה. קבלה זו מעוררת רגשי אהבה מחד ורגשי יראה מאידך יב
- ו. ביום חתונתו זה מתן תורה – מעורר רגשי אהבה ויראה ביחד כא

רצון והשתוקקות לקבל התורה

כדברי הקדמה לקראת קבלת התורה
שבחג השבועות.

הנה ידוע כי מעמד קבלת התורה
היה בבחינת איתערותא דלתתא,
שבני ישראל הכינו את עצמם
והשתוקקו לקבל את התורה
הקדושה, וכן הלשון 'קבלת התורה'
מורה לנו, כי זוהי קבלה שהאדם
מקבל מצידו, ולא כדבר שנותנים לו
בלי שמבקשו לקבל.

ואכן, בשבע מצוות בני נח לא
מצינו כלל את הלשון 'קבלה', ולא
מוזכר בשום מקום ענין 'קבלת שבע
המצוות' וכדו', כי הם לא ביקשו
לקבל זאת מאליהם, ורק השי"ת נתן
להם את שבע המצוות, בבחינת

קבלת התורה –

בבחינת איתערותא דלתתא

כתוב בתורתנו הקדושה (שמות יט,
א - ו) ”בחודש השלישי... ויסעו
מרפידים... ומשה עלה אל
האלוקים... ויקרא אליו ה' מן ההר
לאמור, כה תאמר לבית יעקב ותגיד
לבני ישראל. אתם ראיתם אשר
עשיתי למצרים, ואשא אתכם על כנפי
נשרים ואביא אתכם אלי. ועתה אם
שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את
בריתי, והייתם לי סגולה מכל העמים,
כי לי כל הארץ. ואתם תהיו לי
ממלכת כהנים וגוי קדוש”...

פרשה זו שנאמרה בימים הללו,
בתחילת ירחא תליתאי, משמשת

גדושה של תשוקה רבה וציפיה עצומה למעמד הנשגב והמקווה ביום מתן תורה.

ודומה לכך איתא בספה"ק 'בני יששכר', כי הדיבורים שאמר משה רבינו לבני ישראל "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, ואשא אתכם על כנפי נשרים, ואביא אתכם אלי".... המה דברים המשמחים את הלכבות ומרוממים את הנפשות, ודבריו אלו היו כעין מילתא דבדיחותא לפני קבלת התורה, וכפי שנהג רבה לומר מילתא דבדיחותא קודם הלימוד. והכוונה בכך היתה, כדי שיכינו את עצמם למעמד מתן תורתנו על הר סיני על ידי מילתא דבדיחותא המרחיבה דעתו של האדם.

ההכנה של ספירת העומר - לטהרנו מטומאותינו

הנה, ימי ספירת העומר משמשים כידוע כהכנה דרבה לקראת חג השבועות - זמן מתן תורתנו באהבה. אך מראש חודש סיון מתחילה הכנה חדשה ואחרת לחלוטין, וההכנה של תחילת ימי חודש סיון אינה דומה כלל להכנה של כל ימי הספירה הקודמים להם.

ענין ההכנה של ימי הספירה היא כדי לטהרנו מקליפותנו ומטומאותנו, ותפקידנו בימים הללו הוא לזכך את

איתערותא דלעילא, וציווה עליהם לשמור ולקיים את המצוות הללו.

"כה תאמר לבני ישראל" - דברי חיבה והשתוקקות

וביון שידע השי"ת כי בני ישראל מקבלים את התורה הקדושה באיתערותא דלתתא, על כן שלח השי"ת את משה רבינו לומר את הדיבורים הללו "כה תאמר... אתם ראיתם" וכו', כי הדיבורים הללו היו דיבורי חיבה ואהבה על מעלתם של עם ישראל ועל כל החסד אשר עשה עמהם השי"ת ואשר עתיד לעשות עמהם, ורצה השי"ת, כי כאשר ישמעו בני ישראל את הדיבורים הללו תתחבב התורה עליהם ביתר שאת, ותגבר השתוקקותם ליום הנבחר, וכך יקבלו את התורה ברצון עז ואמיץ.

ואכן, חפץ ה' בידו הצליח, ואחר ששמעו בני ישראל את דברי משה שנאמרו בשליחות הבורא, התלהב לבם בקרבם, ואמרו מיד 'נעשה', ובפעם האחרת אף הקדימו עשיה לשמיעה ואמרו 'נעשה ונשמע', וחשקם ורצונם גבר והלך.

ולבן נאמר "וישב משה את דברי העם אל ה'", שאחר שסיים שליחותו חזר אל המשלח לומר לו, 'עשיתי שליחותך', והחדרתי בהם מידה

בהשתוקקות וגעגועים ליום הנחשק, וכפי שראה ראינו אז בימים ההם, שהשי"ת שלח בימים אלו דיבורים קדושים שעוררו והלהיבו את נפשות בני ישראל למעמד קבלת התורה.

ולא רק זאת, אלא עצם הביאה להר סיני כבר עשתה בהם פעולה עצומה, וכמו שאומרים בהגדה של פסח "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה, דיינו", ורבו הפירושים והביאורים בקטע זה, אך הצד השווה שבכל הפירושים הוא, שהקירבה לפני הר סיני עשתה בהם רושם כביר.

ומצינו רבות כי ענין העמידה לפני הר סיני נחשב כמושג קדוש ונעלה, וכגון הא דאמרו (נדרים כ.) 'מי שאין לו בושת פנים, בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני'.

הרי לנו, כי בראש חודש סיון - יום ביאתם להר סיני בתשובה, נעשה התקרבות רבה בין בני ישראל אל התורה הק' ואל נותן התורה אשר עשתה בהם רושם עז, וביום זה לא אמר להם ולא מידי מחמת חולשא דאורחא, ולמחרת היום שלח אליהם השי"ת דיבורי חיבה, לקרב את ליבם אל התורה ולחבבה עליהם.

והנה, כל הארות החג שהיו בימים ההם, מתעוררים מחדש בזמן הזה

המידות אחת לאחת כדי שנוכל להכין כלים ראויים ונקיים לקבלת התורה, וללא הכנה זו, לא יתכן כלל לגשת אל הקודש לחג השבועות, כי ביום זה הרי עלינו לקבל את התורה, ואי אפשר לקבל ללא כלי קיבול.

וזהו הענין המובא בזוה"ק ששבע השבועות של ימי הספירה דומים לספירת שבעה נקיים, וכשם שללא ז' נקיים לא יתכן כלל להיטהר, כמו"כ ההכנה והטהרה של ימי הספירה הינה כתנאי קודם למעשה.

[ובספ"ה ק' העוסקים בפנימיות התורה מכונים ימי הספירה בשם 'ימי יניקה', וכדמיון התינוק היונק חלב לאחר לידתו ואין בו דעת, כמו"כ בשביעי של פסח היתה הלידה של כלל ישראל, ואח"כ מצויים אנו בתקופת ספירת העומר שהם ימי היניקה, עד שמגיעים לחג השבועות בו מביאים בבית המקדש את שתי הלחם, ואז באים לכלל גדלות ולהשגת הדעת, וכמו התינוק שפוסק מלינוק ומתחיל לאכול לחם, וכפי הידוע ש'אין התינוק יודע לקרות אבא, עד שיטעום טעם דגן'].

ההכנה בחודש סיון -

השתוקקות והתקרבות אל התורה

אולם מראש חודש סיון משתנה צורת ההכנה אל יום מתן תורתנו להכנה ע"י התעוררות הלב

אתכם אלי... והייתם לי סגולה...
 ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי
 קדוש, ואשרי לו למי שיוכל להטות
 את אוזנו וליבו לאלו דברות קודש
 מלהבות אש, ועליו נאמר 'אשרי איש
 שישמע למצוותיך'.

הרי לנו שעומדים אנו בימים
 גורליים מאוד, ובנוסף לכך, גם מצד
 ההכנה לקבלת התורה של ספירת
 העומר נמצאים אנו בזמן נעלה, כי
 הלא שבוע זה הוא השבוע האחרון
 של ימי הספירה, וידוע כי כל ענין
 הינו ביתר תוקף בזמן הסיום בעת
 רעווא דרעווין, ו'הכל הולך אחר
 החיתום', ובפרט כי המידה של שבוע
 זה היא מידת מלכות, הכוללת את כל
 ששת המידות שלפניה.

מדי שנה בשנה בבוא החג הקדוש,
 ובוודאי כי גם הדיבורים הקדושים
 שקדמו למתן התורה מתעוררים
 מחדש, כי הלא 'דבר אלוקינו יקום
 לעולם', ודבריו חיים וקיימים,
 נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי
 עולמים. וכל שנה ושנה, כאשר מגיע
 ראש חודש סיון והימים הקדושים
 שלאחריו, מתגלה מחדש אותו ענין
 של 'קירבנו לפני הר סיני', והשי"ת
 שולח מעילא לתת דיבורי חיבה
 ואהבה כדי שנשתוקק יותר ויותר
 ליום הנכסף.

ובוודאי, הירא את דבר ה' צריך
 וביכולתו לשמוע ולהשיג גם בזמננו
 אנו את הדיבורים הקדושים "אתם
 ראיתם אשר עשיתי למצרים, ואביא

ב

מהי ההתעוררות הרצויה בימים אלו, אהבה או יראה

מתרדמתו, אך כדי שתהיה
 ההתעוררות רצויה ונכונה, ותהיה לה
 קיום לזמן רב, לא מספיק לעורר את
 הלב בכלליות, אלא על האדם להבין
 את הנקודה המרכזית הנדרשת ממנו
 באותה עת, ולעבר נקודה זו עליו
 לעורר את לבו, וכגון, כאשר ירצה
 להתעורר לקראת חג קדוש העומד
 בפתח, עליו לדעת מהי העבודה של

ההתעוררות הרצויה -
 לעורר את הלב לעבודה מסוימת
 אחר הדברים האלו, כאשר נודע
 לנו גודל יקרת הימים הללו המסוגלים
 לעורר את רצוננו לקראת קבלת
 התורה, וזהו תפקידנו באלו הימים,
 שומה עלינו להתבונן היטב בדבר.

משמעותה של התעוררות הלב
 הינה כפשוטה, לעורר את הלב

הדיבורים, שהם גם 'אמירה רכה' וגם 'דברים הקשים כגידין', וכבר תמהו המפרשים על ביאור הענין.

וביזן שכן, הדבר מקשה עלינו מאוד בבואנו לעורר את לבבנו לקראת חג השבועות הממשמש ובא, ואנחנו לא נדע מה נעשה בימים אלו, האם עלינו לעורר את ליבנו לעניני אהבת הבורא כדוגמת ערבי פסחים, או שמא מחמת 'דברים הקשים כגידין' שנאמרו אז, עלינו לשים דגש על עניני יראת הבורא ופחד מהדר גאוונו וכדוגמת ההכנה לראש השנה.

מעמד הר סיני - אהבה ויראה יחד

ולאמיתו של דבר, מצינו סתירה גדולה אודות מעמד הר סיני.

מצד אחד דרשו חז"ל על הפסוק "צאינה וראינה בנות ציון, במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו" - זה מתן תורה, הרי לנו כי היה זה חתונה בין החתן שהוא הקב"ה לכנסת ישראל שהיא הכלה, ובזמן נישואין הרי ישנה אהבה וקירבה באופן נעלה מאוד, וכן הוא לשון הפיוט 'עליונים ששו ותחתונים עלזו.. תואר כלה מאוד נתעלה', וכמו כן דרשו את הפסוק בשיר השירים "הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בכך" על יום מתן תורה, ומכל אלו

אותו חג ואיזו מידה נשפעת מן השמים באותם ימים, ועל ענין זה יעורר את לבבו.

כי לא הרי ההתעוררות הלב של הימים הקודמים לימי ראש השנה, כהרי ההתעוררות הנדרשת מן האדם בעת אשר מכין את לבו בשלושים יום שקודם הפסח. כי בחודש אלול ובימי הסליחות עליו למלא את עצמו ביראת הבורא, כי על הימים הנוראים נאמר "אריה שאג מי לא יירא", וקול השופר הרי מכניס חרדה עצומה ויראה רבה בלב האדם. אך לעומתם, בימים שיתכונן האדם לקראת חג הפסח, עליו לעורר את לבו בעניני אהבת הבורא, שהרי עיקרה של חג הפסח הינו ענין אהבת הבורא שהתגלה לנו בעת יציאת מצרים ומתגלה מחדש בכל שנה ושנה. וכמו כן, טרם ימי הפורים תהיה ההתעוררות הלב בענין עבודת השמחה, וכאשר ימי החנוכה ממשמשים ובאים יצטרך האדם לעורר את לבבו בעניני הלל והודאה.

והנה בחג השבועות מצינו קושי בענין זה. כי בפשטות הרי היתה ההכנה של בני ישראל אל יום מתן תורה בעניני אהבת הבורא, וכל הדיבורים ששלח השי"ת לומר לבני ישראל הרי נראים כדברי חיבה ואהבה, אך כבר אמרו חז"ל על אותם

הטיל אימה גדולה, וכמו שנאמר "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש.. ויעל עשנו כעשן הכבשן, ויחרד כל העם מאוד", ובמשנה תורה (פר' ואתחנן) נשנו הדברים באריכות, וכמו שנאמר "את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם בהר מתוך האש הענן והערפל, קול גדול ולא יסף... וההר בוער באש... ותאמרו, הן הראנו ה' אלוקינו את כבודו ואת גדלו... ועתה למה נמות, כי תאכלנו האש הגדולה הזאת... קרב אתה ושמע... ואת תדבר אלינו", וכן מצינו בגמרא "בכל דיבור ודיבור ששמעו ישראל מפי השי"ת חזרו לאחוריהם י"ב מיל, והמלאכים היו מדדין אותן", הרי לנו, כי באותה שעה שרר עליהם פחד נורא ואיום.

וראיה לדבר, כי אנשי כנסת הגדולה אשר תיקנו את נוסח הברכות של תפילת מוסף של ראש השנה, בחרו להכניס בין פסוקי השופרות את פסוקי מתן תורה, ואף תיקנו את הנוסח הארוך 'אתה נגלית' הנאמר בתחילת סדר השופרות, והלא ענין השופר של ראש השנה הינו לעורר את לב העם לתשובה ולהכניס בלבם חרדה ואימה מהבורא ב"ה, וכמו שנאמר "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו", ובין אותן ברכות הנאמרות על התקיעות מוזכר ענין קבלת התורה, הרי לנו כי ענין אחד להם.

אתה למד על גודל האהבה שהיתה בעת קבלת התורה.

וידועים דברי קדשו של הרה"ק בעל 'בני יששכר' זי"ע על הפסוק "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", שמרומו בתיבת 'לי' ענין הנישואין, וכנוסח שתיקנו לומר לחתן בבואו לקדש את כלתו 'הרי את מקודשת לי', והרמוז בתיבה זו הוא, כי ה' הינה האות הגדולה שבאותיות, והאות י' הינה הקטנה ביותר, ולרמז לנו על נישואי עם ישראל שעליהם נאמר "כי אתם המעט מכל העמים" שהם ממעטין את עצמם תמיד, וזכו בני אומה זו להתקשר בקשרי נישואין עם הבורא כל עולמים אשר אין ערך ואין שיעור לגדולתו, וכעין החיבור שבין האות י' לאות ל' שבתיבת 'לי'.

כמו כן מצינו, כי בעת קבלת התורה היה מצב של 'נפשי יצאה בדברו', ומבואר בספה"ק כי מרוב אהבתו של הקב"ה אל בניו באותה שעה, יצאה נפשו בדברו מכלות הנפש מגודל האהבה.

הרי לנו כי בעת קבלת התורה התעוררה אהבה רבה ואהבת עולם בין הקב"ה לכנסת ישראל.

אך מאידך גיסא מובא, כי מעמד הר סיני היה מעמד נורא ואיום אשר

כט) על שעת מתן תורתנו ”קול ה' על המים.. ה' על מים רבים”, ומים הרי משתייכים אל צד החסד והאהבה, והם גם מקור התאוות.

אולם מצד שני נאמר באותו פרק בהמשך הפסוקים ”קול ה' חוצב להבות אש”, וכן הוא אומר ”הלא כה דברי כאש נאום ה'”, ושורש האש הוא מצד הגבורה, כי הלא אש שורף ומכלה.

וא”כ עלינו ליישב את הסתירה שבדבר האם התורה היא כמים או שמא כאש אוכלה.

התורה הקדושה – מידת התפארת

ויבואר הענין, בהקדם הידוע כי האבות הקדושים היו עמודי העולם, אברהם אבינו היה עמוד החסד, יצחק אבינו היה עמוד העבודה, ויעקב אבינו שהיה המוכחר שבאבות היה עמוד התורה, וכמו שנאמר ”ויעקב איש תם יושב אוהלים”.

והנה מידתו של אברהם אבינו היא מידת החסד שהוא מצד ימין, ומידתו של יצחק היא מידת הגבורה מצד שמאל, ואילו מידת יעקב אבינו היא המידה השלישית שהיא תפארת, הממוזגת משני המידות חסד וגבורה, והיא מידה אמצעית שאינה נוטה לקצוות.

וכן מפורש בנוסח אותה תפילה ”אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם.. גם כל העולם כולו חל מפניך, ובריות בראשית חרדו ממך.. בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול שופר עליהם הופעת...”

ולא רק זאת, אלא חז”ל אף נקטו הלכה למעשה כי ישנו חובה ללמוד תורה מתוך יראה, ולמדו זאת ממעמד הר סיני, וכאמרם ז”ל ”מה להלן באימה ביראה ברתת ובזיע, אף כאן באימה ביראה ברתת ובזיע”.

ובספ”ק ’בני יששכר’ מעמיס זאת בפסוק ”אחת דיבר אלקים, שתים זו שמענו, כי עוז לאלקים, ולך ה' חסד”, שאחת דיבר אלקים את דברותיו על הר סיני, ”שתים זו שמענו” – ואנו שמענו וראינו שני ענינים הפכיים, בין עניני מידת החסד ובין עניני מידת הגבורה, וכהמשך הפסוק ”כי עוז לאלקים” – מידת הגבורה, ”ולך ה' חסד” – מידת החסד.

התורה הקדושה נמשלה לאש ולמים

גם בתורה הקדושה שניתנה לנו באותו מעמד קדוש ונורא מצינו את שני הענינים הללו הנוגדים זה את זה.

מצד אחד ידוע כי התורה נמשלה למים, וכמו שנאמר ”הוי קול צמא לכי למים”, וכן נאמר בתהילים (פרק

ע"י תליתאי, ביום תליתאי, בירחא תליתאי"... וכל הרמזים הללו על המספר השלישי מורים על מידת תפארת, שהיא המידה השלישית, והיא הממוצעת בין שני המידות הראשונות.

על כן מובן היטב מדוע מצינו אודות מעמד הר סיני ענינים השייכים אל מידת האהבה וכן ענינים הקשורים אל מידת היראה, כיון שהתורה הקדושה שנתנה לנו אז כלולה משני המידות.

אחר שהתבאר לנו הענין, שומה עלינו לדעת את חלק המעשה אשר נעשה, באיזו דרך נבחר כעת בימים הללו להשקיע את מוחנו וליבנו כהכנה לקראת יום מתן תורה, האם בחלק האהבה שיש בתורה הקדושה או בחלק היראה, ואם תאמר שבשניהם יחד, א"כ עלינו לדעת כיצד עושים זאת, ואיך מעוררים את רשפי לבנו ליראה ולאהבה את שמו יתברך.

ובשם שבמידת תפארת ישנן שני מידות הפוכות, דהיינו, חסד וגבורה, כמו כן נמצאים בתורה הקדושה שני הכוחות יחד, כח המים שהוא מצד החסד והאהבה, וכח האש שהוא מצד הגבורה והיראה, ועל כן מרמזת כידוע מידת תפארת על התורה הקדושה. וזהו הרמז בלשון הפסוק "ויעקב איש תם" - שיעקב אבינו היה בתמימות ובשלימות שהיא מידת התפארת הכוללת את שני המידות, והטעם לכך, כי היה "יושב אוהלים" ובתורה הקדושה מצויות שני המידות יחד.

ולמרות שבעיני בשר ודם ובהשגות גשמיות לא ניתן להבין ולהשיג איך ילכו שניהם יחדיו, אך בעיני רוחניות שהם למעלה מהשגתנו יתכן שיהיו בענין אחד שני הפכים הסותרים זה את זה.

וענין זה מרומז במאמר חז"ל בשמעתתא דמתן תורה "ברוך רחמנא דיהיב אוריין תליתאי, לעם תליתאי,

קבלת עול מלכות שמים ביום זה משפיעה על כל השנה

בתחילת דברינו בחלק הפשטות של ימים הללו השווה לכל נפש, כי הלא אי אפשר להיכנס אל העומק הפנימי טרם שנגעו בפשט החיצוני, ו'אין מקרא

ההכנה של בני ישראל למתן תורה מתעוררת מחדש בבואנו לעסוק ולבאר את טיב ההכנה הרצויה בימים אלו, נעסוק

החל אז במעמד הר סיני, ובכל יום ויום ממשיכים אנו את אותה קבלת עול מלכות שמים.

ובה מובא במדרש, כי בשעה שעמדו ישראל למרגלות הר סיני ושמעו את הדיבור 'אנוכי ה' אלוקיך', פתחו ואמרו 'שמע ישראל ה' אלוקינו', וכאשר שמעו את הדיבור השני 'לא יהיה לך', ענו ואמרו 'ה' אחד'. וכך גם אומרים בזמר 'יום שבתוך' 'ובאו כולם בברית יחד, נעשה ונשמע אמרו כאחד, ופתחו וענו ה' אחד".

הרי לנו, כי באותו זמן נעלה קיבלו כולם עליהם עול מלכות שמים, ומאז אותה אמירת "שמע ישראל ה' אלוקינו אחד" מקבלים אף אנו מדי יום את מלכותו יתברך באמירת פסוק זה.

קבלת עול מלכות שמים בחג השבועות - בתכלית השלימות

והנה מצות קבלת עול מלכות שמים שבכל יום ויום, אינה מלאכה קלה כלל וכלל. כי אכן מצד הנשמה הקדושה שנפח בנו השי"ת, מוכן ומזומן כל יהודי לקבל עליו את עול מלכותו ית' בשלימות ובאמת, ורוצה הוא באמת להוציא מן הכח אל הפועל את כל קבלותיו התלויות בקבלת עול מלכותו ית'. אולם,

יוצא מידי פשוטו, ולכן יהיו נא אמרינו בראש ובראשונה בחלק הפשט, ואחר כן ניכנס אל העומק, וכל כמה שהאדם מתעמק יותר ויותר בעניני רוחניות, מתרבה מידת התקשרותו אל אותו ענין, עד שזוכה להרגשת של 'קרבת אלוקים לי טוב', ונפשו צמאה לקל חי לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם.

הנה ביום מתן תורתנו התגלה השי"ת אל עם ישראל, ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו, ובני ישראל קיבלו באהבה וברצון את התורה הקדושה, ודבר זה חוזר ומתגלה לנו בכל שנה ושנה.

ולא רק זאת, אלא אף ההכנה הגדולה שהכין השי"ת את עמו ישראל באהבה בימים הקודמים למתן תורה מתעוררת בכל שנה ושנה, ומן השמים משפיעים רגשי התעוררות כדי שנהיה מוכנים ומזומנים לקראת החג הקדוש.

קבלת התורה -

אף קבלת עול מלכות שמים

והנה בכלל קבלת התורה קיבלו עליהם בני ישראל את עול מלכותו יתברך בקבלה גמורה ואיתנה, ומושג 'קבלת עול מלכות שמים' שמקבל עליו כל יהודי מדי יום ביומו באמירת "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"

יכול הוא לינוק מקבלת עול מלכות שמים שקיבל עליו בחג השבועות.

טהרה זו הנשפעת מן השמים בחג השבועות באה אחר שבני ישראל טיהרו וזיככו את עצמם מכל סיג ופגם בימי ספירת העומר, כדוגמת ספירת שבעה נקיים, וכך איתא בזוה"ק (שאומרים לביל שבועות) "ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאבד מיניה, מיבעי ליה למילעי באורייתא ולאחזרבה, ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בהאי ליליא, ותדכי. לבתר דאתקינת ליה למלאך, ואעטרת ליה, אתיית לדכאה לה למטרוניתא, ולאנון דמשתכחי גבה".

בספ"ק 'שפת אמת' מרמז את דברי הזוה"ק הללו בלשון הפסוק "אמרות ה' אמרות טהורות.. אתה ה' תשמרם". והיינו, שהשי"ת שומר עבור בני ישראל את התורה הקדושה בה נכתבו כל אמרות ה', והטעם לכך, כיון שבני ישראל מטהרים את עצמם בחג השבועות בטהרה רבה שמשפיעים להם מלעילא. וזהו "אמרות ה' אמרות טהורות" – שבני ישראל מטהרים את עצמם ביום מתן תורתנו, ולכן "אתה ה' תשמרם" את הקבלה שיקבלו עליהם ביום זה.

וידועים דברי רש"י הכותב "ועתה אתה אם שמוע תשמעו בקולי. ועתה אם תקבלו עליכם יערב לכם מכאן

הנשמה הטהורה הרי מכוסה בגוף גשמי וחומרי, והוא המעכב ומונע בעדו להתעלות מעלה מעלה, כאשר מביאו לידי נסיונות קשים, ומכסה את אור נשמתו, ולכן קשה לו לאדם מאוד שהקבלה תהיה קבלה נכונה בשלימות הרצויה.

כל זה אמור בכל ימות השנה, אך מתנה טובה העניק לנו השי"ת והוא חג השבועות הבא לקראתנו לשלום, וביום גדול וקדוש זה, ביד כל אחד ואחד לקבל על עצמו עול מלכות שמים כמו בשעת קבלת התורה על הר סיני. וביכולתו לזכות שקבלתו תהא קבלה נכונה וראויה בתכלית השלימות, וכפי שהיה אז בימים ההם, כן נעשה בזמן הזה מדי שנה בשנה, ושעת הכושר היא.

טהרה שזוכים ביום זה – סיוע לקבלת עול מלכות שמים

והטעם שקבלת עול מלכות שמים שבחג השבועות שונה משאר הימים הוא, כי בחג הקדוש הזה משפיעים מן השמים קדושה וטהרה במידה גדושה, ובגין כך אף קבלת עול מלכותו ית' שמקבל האדם על עצמו ביום זה, נעשית ביתר טהרה, וקבלה זו נקיה וזכה היא, ולכן מתקיימת היא בידו. וכתוצאה מכך, בשאר ימות השנה, כאשר יקבל עליו עול מלכות שמים בעת אמירת 'שמע ישראל'

ביותר לקבל עול מלכות שמים ביום מתן תורה.

מסיבה זו מובן ענין שתי הלחם שמביאים בחג השבועות העשויות מחמץ, כי החמץ הרי מרמז כידוע על יצר הרע, ולכן אין הוא רצוי בכל ימות השנה בבית המקדש, וכמו שנאמר "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", אך שונה הוא חג השבועות, בו מתמעט כח הרע של היצר הרע, ומתהפך להיות בבחינת 'שעשועי אורייתא', ועל כן מביאים ממנו קרבן אשה לה, להורות כי ביום זה ניטלה ממנו חלקן הרע המסית ומפתה את האדם לעבור על רצון קונו.

הכנה לקראת קבלת עול מלכות שמים
שבחג השבועות

ואחר שביארנו את גודל מעלת יום מתן תורתנו, על כל אחד ואחד להסתובב בימים אלו, מ"ח סיון עד ליום הנכסף במחשבות אלו, כי הנה בוא יבוא ברנה יום הגדול אשר בו אוכל לקבל על עצמי בקבלה אמיתית את עול מלכותו יתברך, וקבלה זו תהיה בשלימות הרצויה, כיון שאחר הסרת כוחות הטומאה בימי הספירה, ואחר קבלת שפע של טהרה שמעניקים מלעילא ביום נעלה זה, לא יעמדו לנגדי כל המניעות והעיוכים המפריעים לי בכל יום

ואילך, שכל התחלות קשות". ופירשו בספה"ק כך, "ועתה" - דווקא כעת בחג השבועות, בו זוכה כל יהודי לשפע רב של טהרה וקדושה, "אם תקבלו עליכם, יערב לכם מכאן ואילך", כי הקבלה ביום זה הינה טהורה, נקיה וזכה.

"נעקר יצר הרע מליבם" - הסרת
המעכב לקבל עול מלכות שמים

ויבואר יותר, כי הנה המעכב הגדול בכל יום ויום לקבלת עול מלכות שמים בשלימות הינו היצר הרע המגביר את החומר על הנשמה הטהורה, ובחג השבועות הרי מתמעטת השפעתו של יצר הרע, וכוחו חלש ביותר, ועל כן ביד כל יהודי לקבל על עצמו קבלת עול מלכות שמים כראוי וכנכון.

וכך שנינו במדרש "בשעה שאמר הקב"ה 'אנכי' נקבע תלמוד תורה בלבם. בשעה שאמר הקב"ה 'לא יהיה לך אלהים אחרים' נעקר יצר הרע מלבם". והכוונה בכך, כי אין לך 'אלהים אחרים' גדול יותר מאותו מלך זקן וכסיל, וכדברי חז"ל "לא יהיה לך אל זר. איזהו אל זר שבגופו של אדם - זה יצר הרע", ולכן, כאשר השי"ת דבר בקדשו בהר המור, ואמר 'לא יהיה לך אלהים אחרים' נעקר יצר הרע מלבם, וכיון שענין זה חוזר על עצמו מדי שנה בשנה, על כן נקל

עליו לדעת ולזכור היטב, כי כל כמה שהמחשבה בעת קבלת עול מלכות שמים בחג השבועות תהיה ביתר תוקף וחזק, כך יהיו כל מעשיו של הימים הבאים, כי המעשים הם הרי הפירות של המחשבה, ועל כן תלויים הם במידת השקעתו והתאמצותו בעת הקבלה במחשבה, וכנאמר 'סוף מעשה במחשבה תחילה'.

ויום בשעה שהנני מקבל עלי עול מלכות שמים.

ויתכונן בהכנה דרבה לקראת קבלת עול מלכותו ית' בחג השבועות, אשר ממנה יוכל לקבל בכל יום ויום עול מלכות שמים כראוי, כי 'גופא בתר רישא גרירא', ואם ההתחלה תהיה כדת וכראוי ימשכו כל ימות השנה אחריה. ולכן,

קבלת התורה –

שכל הנהגת הבריאה תלויה במעשי בני ישראל

מבואר בדברי הגמרא, שמתן תורתנו לא היה בצנעא ובחשאי עבור עם ישראל, אלא קולו של השי"ת הלך מסוף העולם ועד סופו, וכל מלכי אומות העולם היו שותפים למעמד נורא זה.

ובן אמרו חז"ל במס' שבת "מאי דכתיב 'לחיינו כערוגות הבושם', כל דיבור ודיבור שאמר הקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים". ועוד אמרו "משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה, בתחילה יראה ולבסוף שקטה.. יום הששי, תנאי התנה הקב"ה במעשה בראשית, אם ישראל מקבלים את התורה אתם קיימים, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו",

מתן תורה –

בהשתתפות כל הבריאה כולה

אחר הדברים האלו נוסף עוד, כי הנה מצינו במס' זבחים "כשניתנה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל מלכי עכו"ם אחזתם ועדה... ואמרו שירה, שנאמר 'ובהיכלו כולו אומר כבוד', נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו, מה קול ההמון ששמענו, שמא מבול בא לעולם, 'ה' למבול ישב', ענה להם 'ישב ה' מלך לעולם', חמדה גנוזה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה לו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש ליתנה לבניו, שנאמר 'ה' עוז לעמו יתן', מיד ענו כולם ואמרו 'ה' יברך את עמו בשלוש'".

הקב"ה, וכמו שדרכו של האומן היא לבנות את הכלי כפי התוכנית שהציב לפניו, כמו כן אסתכל הקב"ה באורייתא וברא עלמא.

וברור לכל, שהמשל רחוק מהנמשל כרחוק מזרח ממערב, כי הנייר שעליו משורטטת התכנית של האומן אינו לא גורם ולא מסייע בעצם בניית הכלי, ולעומת זאת, התורה הקדושה היא הרי הנפש של העולם הנותנת בו חיות וקיום. וכפי שיש לו לכל אדם נפש וגוף, והנפש היא הנותנת חיות לכל אברי הגוף, ובצאת הנפש מן הגוף אין לו לגוף שום חיות מעצמו, כמו כן, התורה הקדושה היא הנפש של כל הבריאה, וללא תורה אין שום קיום לכל העולם כולו.

ואין הדברים אמורים על עצם התורה הקדושה שהיא נותנת קיום וחיזוק לעולם, אלא רק בשעה שישאל יושבים ועוסקים בתורה, אזי יש בה הכח להשפיע חיות וקיום לעולם.

בעת יובן הדק היטב מדוע נטלה כל הבריאה חלק במעמד הר סיני, ומדוע יראה הארץ ושקטה, וקול ה' הלך מסוף העולם ועד סופו, ואף הבריאה כולה השתנתה באותו יום, כי הרי מדובר היה בנפשה של כל הבריאה, ואותה שעה היתה שעה

והיינו, שכל הבריאה כולה המתינה לראות כיצד יפול דבר, והאם יקבלו ישראל את התורה הקדושה או לא.

עוד מצינו כי בעת מעמד הר סיני "הרכין שמים על הארץ", וכן נאמר "מלאכי צבאות יודון יודון", והיינו שענינים פלאיים רבים אירעו אז במתן תורה. ולא זו בלבד, אלא אף היה אז שינוי הטבע ממש, וכל החולים ובעלי המומים התרפאו, הסומין החלו לראות שנאמר "וכל העם רואים את הקולות", האלמים פתחו את פיהם ודברו שנאמר "ויענו כל העם יחדיו", וכן החרשים התרפאו שנאמר "נעשה ונשמע", וביום מתן תורתנו היו כל בני ישראל בריאים ועומדים, ולא נפקד מהם איש.

הרי לנו, כי בעת קבלת התורה נטלה כל הבריאה חלק באותו מעמד, ובכל קצויו העולם נודע דבר קבלת התורה לעמו ישראל, וכל מעשי בראשית השתתפו במעמד זה, ואפילו הטבע שהטביע הבורא בעולם השתנה ביום זה. וצריך ביאור בענין זה, מה היה הצורך בכך, כי הלא וודאי לא היה זה לחינם.

התורה הקדושה - נפש הבריאה

וביאור הדבר הוא, עפ"י דברי המדרש (פר' בראשית) שהתורה הקדושה היא כלי אומנותו של

שכל הבריאה תהיה תלויה בתורתם של ישראל בין לטוב ובין להיפך.

בפר' האזינו כותב רש"י על הפסוק "האזינו השמים ואדברה, ותשמע הארץ אמרי פי" ומפרש"י "עדים שהם קיימים לעולם.. ועוד, שאם יזכו יבואו העדים ויתנו שכרם, הגפן תתן פריה והארץ תתן יכולה והשמים יתן טלה, ואם יתחייבו יהיה בהם יד העדים תחילה, ועצר את השמים ולא יהיה מטר".

ומבאר ה'כלי יקר' שם, כי עצם קיומם של השמים והארץ הוא כעדות ברורה שבני ישראל לומדים את התורה ומקיימים את מצוותיה, כי אם לא כן, הרי אין להם לשמים ולארץ ולשאר חלקי הבריאה שום חיות וקיום, ועליהם לעשות לתוהו ובוהו.

"עצרת נמי ראש השנה" – התחדשות הבריאה ע"י קבלת התורה

מקובל אצלנו, כי כל ענין אשר היה בעת מתן תורה חוזר על עצמו בכל שנה ושנה, א"כ גם ענין החיות שנשפע לכל העולם כולו בעת מתן תורה על ידי שקבלו ישראל את התורה מתעורר שוב. ועל כן צריך לומר, שבכל שנה עד לחג השבועות ישנה בחינה מסוימת בעולם שהוא כעין אותם כ"ו דורות שהקב"ה זן אותם בחסדו הגדול, וכאשר מקבלים

גורלית מאוד לכל העולם כולו, כי אם לא יקבלו בני ישראל את התורה, לא יהיה חיות וקיום לעולם.

ומאז שקיבלו בני ישראל את התורה הקדושה השתנה סדר קיום העולם. כי עד אז השפיע השי"ת חיות לעולם במידת טובו וחסדו, כי הרי התורה הקדושה היתה אז גנוזה אצלו, ולא הגו בדברי התורה. ולכן אמרו חז"ל, כי אותן כ"ו דורות עד למתן תורה מרומזים בכ"ו פסוקים המסתיימים בתיבות 'כי לעולם חסדו', כי הרי כל קיומו של העולם היה אז אך ורק במידת החסד, וכלשון הגמרא 'הקב"ה זן בחסדו את כל העולם'.

אולם, אחר קבלת התורה נעשה שינוי גדול ויסודי, ונקבע מאז כי העולם יקבל את חיותו אך ורק בזכות לימוד התורה של בני ישראל, וזהו 'חסד שבגבורה' כיון שגם שורת הדין נותנת שהעולם יתקיים כאשר ראויים לכך, והיינו מידת התפארת הכלולה מחסד ומגבורה.

וזהו "אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, ונתתי גשמיכם בעתה ונתנה הארץ יכולה" וגו', וכן המשך הפרשה "ואם לא תשמעו לי ואם בחוקתי תמאסו... ונתתי את שמיכם כברזל וארצכם כנחושה ועץ השדה לא יתן פריו",

אלא הסבר הענין הוא, כי בשבועות דנים את פירות האילן, והרמז בכך הוא על פירותיו של האדם, כי 'האדם עץ השדה', וכן האדם במעשיו הטובים גורם ליחוד של הוי"ה אדניי שבנימטריא 'אילן', והרמז שבדבר הוא, כי ביום זה דנים את האדם אודות לימוד תורתו של השנה הבאה ועל כל שאר עניני הרוחניות השייכים אליו, וא"כ ליום זה נאה הכינוי 'ראש השנה', כי כשם שבראש השנה ישנו ענין של חידוש, כי השנה מתחדשת, וכל הבריאה מתחדשת כידוע, (כי 'זה היום תחילת מעשיך'), כמו כן, בחג השבועות ישנו ענין של התחדשות כל בריאת העולם על ידי קבלת התורה של בני ישראל, כי לפי עיסוקם של בני ישראל בדברי תורתנו משפיעים הן חיות וקיום לכל הבריאה. ועל כך היתה כוונתם באמרם 'תכלה שנה וקללותיה', תחל שנה וברכותיה'... משא"כ בפסח וסוכות אין נעשה שום ענין של התחדשות ע"י שדנים את התבואה ואת המים, ולכן אינם מכונים 'ראש השנה'.

בני ישראל מחדש את התורה הקדושה בחג השבועות משפיעים הם חיות חדשה לעולם.

ולמרות שגם לפני חג השבועות עוסקים בני ישראל בתורה ומקיימים בכך את העולם, מ"מ יתכן תמיד להוסיף יותר ויותר חיות בבריאה, וניתוסף ענין חדש של חיזוק העולם על ידי קבלת התורה של האי שתא.

ענין זה מרמז בדברי חז"ל בענין שקוראים בתורה לפני חג השבועות את פרשת התוכחה שבחומש ויקרא ולפני ראש השנה את פרשת התוכחה שבמשנה תורה, והגמרא אומרת כי הטעם לכך הוא 'תכלה שנה וקללותיה', והגמרא אומרת שם כי "עצרת נמי ראש השנה היא, שבו דנים על פירות האילן".

ובפשטות אין הדברים מובנים כ"כ, כי הלא גם בפסח דנים את התבואה, וכן בסוכות נידונים על המים, וא"כ מה נשתנה חג השבועות משאר הימים טובים.

קבלה זו מעוררת רגשי אהבה מחד ורגשי יראה מאידך

הוא את ביאת גואלנו ואת התיקון השלם שיהיה לעתיד לבוא. וכאשר יחשוב מחשבות אלו יבוא מיד לידי פחד ויראה גדולה, וכל מעשיו שיעשה יהיו מתוך אימה ורתת כדי שלא יהיה הוא חלילה הגורם לקלקול העולם וחורבנו.

והרי זה דומה למאמר חז"ל (קידושין מ:): "לעולם יראה האדם עצמו, חציו חייב וחציו זכאי", ובהמשך שם אמרו "עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה", הרי לנו שענין זה שהכל תלוי במעשי האדם מביא אותו להרגשת רוממות של 'אשרי לו', ולהיפך להרגשת פחד ויראה בבחינת 'אוי לו'...

על הפסוק "שאו את ראש בני ישראל", אמרו במדרש כך "רומם לא נאמר, כאדם האומר לקסטינר [הממונה להרוג את המחויבים מיתה מטעם המלכות], הב רישא דפלך", כלומר, בתיבות 'שאו את ראש', ישנה משמעות של לשון התנשאות וגדולה, וכן משמעות של שפלות כמו אדם

הנהגת העולם ע"י מעשי האדם - זכות גדולה וחובה עצומה

ענין נשגב זה, אשר כל הבריאה כולה תלויה ועומדת בלימוד התורה של בני ישראל, יש בה שני צדדים.

מצד אחד ניתן לראות בכך אהבה רבה וחיבה יתירה של השי"ת אלינו - בניו אהוביו, עד שמסר לנו בעולמנו השפל לנהל את כל עולמו שברא, וכל קיום העולם בין בעליונים ובין בתחתונים תלוי בידינו. כי הלא כאשר רק נתבונן בכך שההנהגה שלנו בתורה, בקיום המצוות, בתיקון המידות ובשאר עניני רוחניות, קובעת את הנהגת העולם, הלא אין לך גילוי חיבה גדול מזה, ועל כך נאמר "אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו", שמחמת גודל אהבתו אלינו בחר בנו להשפיע חיות לכל הבריאה, וכאילו נעשים אנו שותפים במעשי בראשית.

אך מאידך גיסא, הרי זה מחייב ביותר את האדם, כאשר יודע הוא שהכל תלוי בו, ותמיד עליו לחשוב כי שמא הוא במעשיו הלא טובים, כגון: ברפיונו בהתמדת התורה, בחסרונו בשמירת עיניו וכו' מעכב

התורה הקדושה מאמרים רבים השייכים למידת היראה, כי האמת היא שאין כאן סתירה כלל, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים.

כי אכן מצד אחד היה זה מעמד של 'יום חתונתו', בבחינת 'הביאני המלך חדריו', כי מסירת הנהגת העולם לבעלי בשר ודם מוכיחה כמאה עדים על אהבה רבה ואהבת עולם של השי"ת אל בני ישראל, וכן על ההוד וההדר שנתן להם הבורא ית', וכנוסח הנאמר בפיט האקדמות "הדרא דלא אפשר למיפרט בשפוטא", וענין זה שכל הבריאה כולה תלויה ביהודי הלומד התורה, בוודאי ראה ברורה הוא שהשי"ת בחר בנו מחמת גודל אהבתו, וכנוסח התפילה "הבוחר בעמו ישראל באהבה".

אולם, כדי להודיע להם לישראל את האחריות הגדולה הרובצת על כתפיהם הרכין השי"ת שמים וארץ, והארץ יראה ושקטה, כדי שיתעוררו אף בני ישראל למידת היראה, ולמען ידעו הם ודורותיהם הבאים אחריהם, כי כל הבריאה כולה תלויה בתורתם ובקיום מצוותיהם, ובמעשים לא רצויים יכולים הם להשפיל את כל הבריאה, ועל כן יראה הארץ באותה שעה.

היוצא ליהרג, והענין בכך מפורש בהמשך דברי המדרש "למה שאו את ראש, שאם יזכו יעלו לגדולה, ואם לא יזכו, ימותו כולם"...

ובספח"ק 'שם משמואל' מבאר את כוונת המדרש ע"פ הפסוק "כל שתה תחת רגליו", שהכל נתון בידי כלל ישראל, בין הגבהת כל הבריאה למעלה למעלה נתונה בידם, ובין השפלת הבריאה תלויה במעשיהם, ולכן ניתן לפרש את הפסוק 'שאו את ראש' בשני אופנים, לומר לנו, כי שני הפירושים נכונים הם, אלא שהפירוש של תיבת 'שאו' תלוי במעשי בני ישראל יהיה הפירוש של 'שאו'.

היוצא מכל האמור, כי בקבלת התורה של בני ישראל אשר בכך תלויה כל חיות העולם, ישנו ענין של חיבה ואהבה רבה במידה שאי אפשר לתאר, ומצד שני הרי זה מביא למידה גדושה של יראה.

מידות אהבה ויראה בתורה

– הזכות והחובה בקיום העולם

בעת ירווח לנו להבין את כל דברי חז"ל אשר הזכרנו בראשית דברנו, שבמקומות רבים מכנים הם את עת מתן תורתנו וכן את עצם התורה הקדושה בכינויים של חיבה הקשורים למידת האהבה, ומאידיך גיסא נאמרו על מעמד הר סיני ועל

ואם לאו אני מחזיר אתכם לתהו ובהו', ולכן אין זה תלוי כלל בבחירתם, כיון שלא יתכן צורה אחרת לבריאת העולם.

זוהי עבודתנו בימים אלו, להתבונן בשני צדדי המטבע של לימוד התורה, כאשר מצד אחד עלינו להתבונן ברום ערכנו על שזוכים אנו לקבל את התורה הקדושה אשר בה תלוי כל הבריאה, וסימן מובהק הוא זה על גודל חביבותנו בעיני הבורא ית' יותר מכל מלאכי מעלה, ומצד שני עלינו להיות מלא ביראת ה' ובחרדה עצומה, וחייבים אנו להיות זהירים ואחראים מאוד, כיון שרק בנו תלוי כל קיום הבריאה הן לטוב והן להיפך.

עול ההנהגה - כבוד ואחריות יחד

ונמשיל את הענין למילי דעלמא. הלא כל אחד יודע שבעולמנו ישנם אנשים אשר נבחרו לשמש כמנהיג וכעומד בראש. יש אשר נבחרו להנהיג קהילה, יש אשר מנהיגים עיר, ויש אשר עומדים בראש מדינה שלימה וכו'.

אנשים אלו שנבחרו על ידי הציבור לשמש כמנהיג, טרחו ועמלו קשות להגיע לתואר הנכסף. והטעם לרצונם הגדול הוא, כיון שיש בכך כבוד רב וחשיבות נפלאה, שהוא

האש הגדולה -

האחריות הגדולה שבקבלת התורה

בספה"ק 'שם משמואל' מביא את קושיית התוס' הידועה, מדוע היה צורך לכפות עליהם הר כגיגית, הלא בני ישראל הקדימו נעשה לנשמע, ותירצו בתוס' וז"ל "שמא יחזרו בהם כשיראו האש הגדולה". ולכאורה דבריהם תמוהים, כי מהו ההו"א שיחזרו בהם בראותם את האש הגדולה, ומדוע יביא אותם דווקא האש לחזור בהם.

ומסביר את דברי התוס' על פי הענין האמור לעיל, כי האש הגדולה שראו היה מאותם ענינים שנעשו באותה שעה מצד מידת הגבורה שבתורה, ולהורות להם שבקבלת התורה טמונה גם אחריות נוראה על כל הנהגת הבריאה וקיום העולם, ולכן חשש השי"ת כי בראותם את האש הגדולה יתבוננו בכך כי מעתה יהיה כל חיות העולם תלוי אך ורק במעשיהם ובלימוד התורה שלהם, ושמא לא יאבו לקבל עליהם אחריות גדולה זו ויחזרו בהם, ולכן כפה עליהם הר כגיגית, כי בעל כרחם עליהם לקבל את התורה, כי הרי 'בראשית ברא אלקים' - 'בשביל תורה ובשביל ישראל', ו'תנאי התנה הקב"ה עם מעשי בראשית, אם ישראל מקבלים את התורה מוטב,

עול ההנהגה נעשית מתוך רצונו של המנהיג.

והסיבה לכך היא, כיון שהמנהיגים מרגישים באמת שהתברכו מן השמים בתכונות של הנהגה, ויודעים הם כי בכשרונותיהם מסוגלים הם לקדם את הציבור שהם מנהיגים, בין מנהיגי החול בענייני החולין, ולהבדיל מנהיגי הקודש בענייני קדושה, וחפצים הם בתפקידם זה כדי לקרב את לבות בני ישראל לאביהם שבשמים, ולפעול גדולות ונצורות לחיזוק הדת. וכל ענין זה מקורו מצד מידת האהבה.

אולם מצד שני, חייו של מנהיג קשים מאוד, ואינם דומים כלל לחייו של אדם פשוט. כי אדם פשוט מן השורה יכול לחיות את חייו ברוגע ובשלווה, ואין עליו לקבל החלטות הרות גורל, ויומו מסודר ביותר. אולם חייהם של המנהיגים אינם חיי שלווה כלל, כי ברוב הזמן טרודים הם מאוד בהנהגתם, ועליהם לקבל החלטות קשות ומרככות, ולא עוד, אלא בכל מקום שהולכים וכל מעשה שעושים מסתכלים עליהם מכל עבר, ואין להם חיים פרטיים בהשקט וברוגע.

אולם דבר זה אינו אצלם סתירה כלל לחלק הראשון, ולמרות זאת משתוקקים הם ביותר לקבלת עול

האיש הנבחר מכל בני המדינה לעמוד בראש, ולכן עושים הם כל טצדקי שבעולם להגיע למשרה רמה זו.

ולא רק בהנהגה של חול עסקינן, אלא אף מנהיגי קודש, כדוגמת הצדיקים הקדושים אשר נבחרו מן השמים לנהל את עדת מרעיתם ולהנהיג את בני ישראל בדרך המסורה לנו, אף אצלם מצינו שיש בהם רצון פנימי הגורם להם לקבל עליהם את ההנהגה, ולא הרי טעמו של צדיק אחד לנימוקיו של השני, אך בסופו של דבר, רובם ככולם של צדיקי וגדולי ישראל קיבלו עליהם את עול ההנהגה עליהם מתוך רצון [זולת בודדים, וכדוגמת משה רבינו מהימנא אשר התנגד לכך נחרצות].

מסופר כי אחר פטירת הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע החל הרה"ק בעל 'בני יששכר' זי"ע להנהיג עדה קדושה, והרה"ק מראפשיץ זי"ע הפציר בו בכל כוחו שלא יקבל עליו את עטרת ההנהגה, אולם ה'בני יששכר' לא קיבל את דבריו, ואף שיגר מכתבים לכל מכריו וידידיו שיבואו לחסות בצלו, ועז היה רצונו לקחת על עצמו את עול ההנהגה [וכעבור תקופה קצרה, כאשר נסתלק ה'בני יששכר' בדמי ימיו, הבינו למפרע את סיבת הפצרותיו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע]. הרי לנו כי

"ונתתי גשמיכם בעתם ועץ השדה יתן פריו" - שביכולתו להיות כעין מנהיג של כל העולם, ולא רק כאותו טייס מטוס המסיע שלוש מאות אנשים, אלא של כל העולם בכללותו. ומצד אחד יש בכך זכות גדולה ו'אשריו' שהכריע את כל העולם לכף זכות, אבל כלולה בכך גם אחריות נוראה, כי אם חלילה יכשל בעבירה 'אוי לך'...

ולכן, אחר שנסעו בני ישראל מרפידיים, וכדברי ה'אור החיים' הק' הידועים כי 'רפידיים' מורה על מידת העצלות - שרפו ידיהם, דהיינו, שאחר נסעו מבחינת העצלות, גילה להם השי"ת את הכח המיוחד שעתידים הם לקבל במתן תורה. ודווקא אז אחר נסיעתם מרפידיים, כיון שהעצלות היא מידה המונעת לו לאדם לשמש כמנהיג, כי למנהיג נדרשת מידה רבה של זריזות, ועל כן רק אחר נסיעתם מרפידיים גילה להם השי"ת את כח ההנהגה של בני ישראל והשפעתם על כל קיום הבריאה.

וכה אמר להם אז "אתם ראיתם אשר עשיתי במצרים.. ואביא אתכם אלי" דהיינו, שמעתה תהיו כעין שותפים עמי במעשי בראשית, "והייתם לי סגולה מכל העמים" - שכח מיוחד זה שלא ניתן לשאר

ההנהגה המנחיל להם כבוד רב, ורוצים הם תמיד לעלות למדרגה גבוהה יותר.

וכפי גודל הכבוד והחשיבות שבדבר, כן גדולה מידת האחריות. וכדוגמת נהג מונית שתפקידו להוביל אנשים מהכא להתם, שאינו דומה כלל בחשיבותו לטייס של מטוס הנחשב לתפקיד רם ונישא, כי נהג המונית מסיע מספר אנשים בשעה קצרה ובדרכים מתוקנים, ולעומתו הטייס הרי מוביל מאות אנשים עלי אויר בנסיעה ארוכה אשר אינה דומה כלל לנסיעה קצרה על הקרקע, ולכן נוחל הטייס כבוד וגדולה. ולעומת זאת, גם האחריות של הטייס אינה דומה כלל למידת אחריותו של נהג המונית, כי הרי מאות אנשים התלויים בין שמים וארץ נתונים בידו, ותלויים בו. הרי לנו, כי ענין הכבוד שהוא מצד מידת האהבה וענין האחריות שהוא מצד היראה, אינם סותרים זה את זה, והא בהא תליא.

**שותפות במעשי בראשית -
דברים קשים ואמירה רכה**

והנמשל של כך הוא, כי אצל כל יהודי ישנו ענין של 'כל שתה תחת רגליו', וצריך הוא לדעת, כי עליו הכתוב אומר "אם בחקותי תלכו" וברש"י "שתהיו עמלים בתורה", אזי

ולכן נחשבו הדיבורים הללו גם ל'אמירה רכה' וגם ל'דברים הקשים כגידין', כי להיות שותף במעשי בראשית יש בכך גילוי חיבה רב, אך גם אחריות קשה מאוד.

העמים הינו כח סגולי, ועד עתה היה כל העולם נתון אך ורק בידי - "כי לי כל הארץ", וכל העולם היה ניזון במידת החסד, ומעתה תהיו עמי יחד שותפים במעשי בראשית.

ביום חתונתו זה מתן תורה - מעורר רגשי אהבה ויראה ביחד

למלך, וכן להבדיל אצל אחשוורוש כתוב "ויפקד המלך פקידים, ויקבצו את כל נערה בתולה".

ואם כן, בחג השבועות הרי היתה חתונתו של מלך מלכי המלכים, והרי אין ערך ואין שיעור למדרגה הגבוהה שהתעלו בני ישראל ביום זה, כאשר כנסת ישראל קיבלה את התואר 'כלה'. ואכן בפסוק המדבר בנישואין של יום מתן מתורתנו כתוב לאמור "צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה" - ודרשו 'מלך שהשלוש שלו', שלא היה זה חתונה פשוטה כלל, אלא חתונת מלכו של עולם, וכן הוא נוסח הפיוט "תואר כלה מאוד נתעלה", שכנסת ישראל אינה ככל הכלות הנכנסות לחופתן, אלא 'מאוד נתעלה' כיון שעלו למדריגת מלכה.

ובכך יבואר לשון הפסוק "והייתם לי סגולה" - שהנישואין המרומזים

מתן תורה - נישואי מלך עם מלכה ונעמיק עוד קצת בקיצור, ודי לחכימא ברמיזא. כי הנה כפי שהזכרנו לעיל מכונה יום מתן תורה בשם 'יום חתונתו', כי ביום זה נעשו קשרי חיתון בין הקב"ה ובין כנסת ישראל, ולרמז זה, ניתנה לנו התורה בחודש סיון שמזלו תאומים, כי השי"ת רצה להורות לנו בכך, שכביכול שווה הוא אלינו, וכדמיון התאומים אשר שווים הם זה לזה.

והנה שמחת כלוליו של מלך הנושא את אשתו המלכה אינה דומה כלל וכלל לנישואי חתן וכלה מן השורה. כי בעת חתונת המלך עם כלתו, מתעלה הכלה למדרגה נעלה מאוד, כי ע"י נישואיה עם המלך מקבלת היא את התואר 'מלכה', וזוהי הכתרתה. ומצינו אצל דוד המלך שנאמר אצלו "יבקשו למלך" - שביקשו ותרו אחר כלה הראויה

השבועות, עלינו להמשיל זאת לנישואי חתן וכלה בהאי עלמא.

ענין קידושי אשה הוא, שהכלה מפקירה את עצמה ואת רשותה תחת בעלה, ונעשה יחוד בין החתן לכלתו.

בנוסף לכך, משפיעים החתן והכלה זה על זה, ולמרות שידוע שהזכר הוא המשפיע והאשה היא המקבלת, מ"מ ישנן בחינות מסוימות שאף הכלה משפיעה אל החתן, וכמרומו 'אשת חיל עטרת בעלה', והיינו, שלפעמים היא העטרה של בעלה, והבעל מקבל ממנה.

והנה כל זאת אמור בכל נישואי חתן וכלה, אך ביותר הוא בנישואי מלך עם המלכה, כי היא מתבטלת ביותר אל מול הדרת כבוד מלכותו, וכמו כן, משפיעה היא ביותר על המלך, ואצלה שייך יותר ענין 'אשת חיל עטרת בעלה', כי 'עטרה' הינו מושג הקשור אל בית המלוכה.

והנה ענינים אלו מצינו בעת מתן תורתנו, כי הלא ידוע ומפורסם מעלתם של בני ישראל שאמרו 'נעשה ונשמע', ובכך גילו את גודל התבטלותם אל החתן שהוא מלכו של עולם, וקיבלו עליהם את עול מלכותו בהתבטלות עצומה אף טרם שידעו והבינו את טעמי המצוות וכדו'.

בתיבת 'לי' (הרי את מקודשת 'לי') הרי היו נישואיו של המלך, ולכן 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים', שבני ישראל יכנסו אף הם לכלל מלכות.

כלתו של המלך -

אהבה ויראה יחד

כאשר נתבונן נראה, כי המלכה שנישאה אל המלך יש בה רגשי אהבה ורגשי יראה גם יחד. כי מצד אחד הרי יודעת היא כי המלך הפקיד פקידים בכל מדינות מלכותו לבחור עבורו את הכלה הטובה ביותר, ואם היא נבחרה מכולן הרי זה מעיד כי מצאה חן בעיניו, וסימן מובהק הוא על גודל החיבה שרוכש אליה המלך, וזהו ענין של מידת האהבה. אך לעומת זאת, הרי יראה היא ביותר שתוכל למלאות כראוי את כל צרכי המלך ואת כל רצונותיו כהוגן, ותעשה נחת רוח לפניו תמיד, והרהורי יראה אלו משתלבים אצלה יחד עם רגשי האהבה.

ובעת נבין ביתר שאת את הענין, שבעת מתן תורה שימשו יחד מידת האהבה ומידת היראה, כיון שהיה זה מעמד נישואין של המלך עם המלכה.

יחוד בחג השבועות באופן נעלה

ביותר - כנישואי המלך והמלכה

כדי לשבר את האוון בענין הנישואין והיחוד הנעשה בחג

הנותנת את הכוח לבחינת הראיה והשמיעה וכדו', ואותה נפש נתן לנו השי"ת בחיבתו הגדולה ביום מתן תורה, וכדבריהם 'אנא נפשי כתבית יהבית'.

ובשם שבין כל חתן וכלה ישנם ענינים מכוסים הקשורים רק אל שניהם, וכן משפיעים הם זה על זה, כמו כן ישנם ענינים הנעלמים מאתנו בענין קידושי הקב"ה עם בית ישראל, וזוהי הסיבה לכך שנחלקו חכמינו בענין היום המדויק בו ניתנה לנו תורה, כיון שיש בענין מתן תורה דברים מוסתרים ונעלמים. והחתן הכלה משפיעים זה על זה, כלומר, שגם בני ישראל משפיעים ע"י לימוד תורתם ושמירת המצוות.

וגדול הוא יום שניתנה בו תורה לעם ישראל, ומיוחד הוא חג זה שכל האורות של שבע המידות יורדות ביום אחד, ולא כפסח וסוכות שיש בהם שבעה ימים, וכל יום שייך רק אל מידה אחת.

ואכן ביום מתן תורתנו נעשה יחוד עצום בין הקב"ה לכנסת ישראל, והקב"ה השפיע על כל בית ישראל כדוגמת החתן המשפיע על כלתו, וכמו שרמזו בתיבת 'אנכי' שהוא ר"ת 'אנא נפשי כ'תבית י'הבית'.

וביאור הענין הוא, כי הנפש הינה ענין מופשט וגבוה, ויש בה כל הכוחות שבאדם, ולכן כאשר הנפש נכנסת אל המח נעשה מכך נפש משכלת, וכאשר נכנסת היא לעינים נהפכת היא לנפש הרואה, ובאזנים מכונה נפש השומעת, והיא הנותנת כח לעיניים לראות ולאזניים לשמוע וכו', כי כל האברים הללו אינם יכולים לעשות את פעולתם מצד עצמם.

ולמרות שהקב"ה אין לו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, מ"מ מתגלה הבורא ית' כביכול בעשר ספירות, ובכוחות הדומים לכוחות הגוף, וכמו שנאמר "וידבר ה'", "וירא ה'", "וישמע ה'", "אהבתי אתכם אמר ה'", וכביכול יש לו לבורא נפש

ויעזור לנו השי"ת שנוכל להתכונן כראוי וכנכון לקראת מתן תורה, ולזכות לכל הגילויים של מתן תורה, ובקרוב נקבל "תורה חדשה מאתי תצא", ובקרוב בימינו נזכה לשמוע קול השופר של ביאת המשיח, ויקויים הפסוק "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים", במהרה בימינו, אמן.

